

समर्थः पोषणे चापि सुतयोरक्षणे तथा । न त्वहं सुतयोः शक्ता तथा रक्षणपोषणे । ६१५०
 मम हि त्वदिहीनायाः सर्वप्राणधनेश्वर । कथं स्यातां सुतौ बालौ भवेयं च कथं त्वहं ।
 कथं हि विधवाऽनाया बालपुत्रा विना त्वया । मिथुनं जीवयिष्यामि स्थिता साधुगते पथि ।
 अहङ्कृताऽवलितैश्च प्रार्थ्यमानाभिमां सुतां । अयुक्तैस्तव सख्ये कथं शक्यामि रक्षितुं ।
 उत्सृष्टमामिषं भूमौ प्रार्थयन्ति यथा खगाः । प्रार्थयन्ति जनाः सर्वे पतिहीनां तथा स्त्रियं ।
 साऽहं विचार्यमाना वै प्रार्थ्यमाना दुरात्मभिः । स्थातुं पथि न शक्यामि सज्जनेष्टे द्विजोत्तम । ६१५१
 कथं तव कुलस्थैकामिमां बालामनागमं । पितृपैतामेह मार्गे नियोक्तुमहमुत्सहे ।
 कथं शक्यामि बालेऽस्मिन् गुणानाधातुमीक्षितान् । अनाथे सर्वतो लुप्ते यथा त्वं धर्मदर्शिवान् ।
 इमामपि च ते बालामनायां परिभूय मां । अनर्हाः प्रार्थयिष्यन्ति शूद्रा वेदश्रुतिं यथा ।
 तां चेदहं नदिसेयं तद्गुणैरुपहृतां । प्रमथ्येनां हरेयुस्ते हविर्ध्वाक्षा इवाध्वरात् ।
 संप्रेक्षमाणा पुत्रं ते नानुरूपमिवात्मनः । अनर्हवशमापन्नामिमां चापि सुतां तव । ६१५२
 अवज्ञाता च लोकेषु तथात्मानमजानती । अवलितैर्नरैर्ब्रह्मन्मरिष्यामि न संशयः ।
 तौ च हीनौ मया बालौ त्वया चैव तथात्मजौ । विनश्येतां न सन्देहो मत्स्याविव जलचये ।
 त्रितयं सर्वथाऽप्येवं विनश्यत्यसंशयं । त्वया विहीनं तस्मात्त्वं मां परित्यक्तुमर्हसि ।
 व्युष्टिरेषा परा स्त्रीणां पूर्वं भर्तुः परां गतिं । गन्तुं ब्रह्मन्सपुत्राणामिति धर्मविदो विदुः ।
 परित्यक्तः सुतश्चायं दुहितेयं तथा मया । बान्धवाश्च परित्यक्तास्त्वदर्थं जीवितञ्च मे । ६१५३
 यज्ञैस्तपोभिर्नियमैर्दानैश्च विविधैस्तथा । विशिष्यते स्त्रिया भर्तुर्नित्यं प्रियहिते स्थितिः ।
 तदिदं यच्चिकीर्षामि धर्मं परमसम्मतं । इष्टञ्चैव हितञ्चैव तव चैव कुलस्य च ।
 दृष्टानि चाप्यपत्यानि द्रव्याणि सुहृदः प्रियाः । आपद्धर्मप्रमोचाय भार्या चापि सतां मतं ।
 आपदर्थं धनं रक्षेद्दारान् रक्षेद्भूतैरपि । आत्मानं सततं रक्षेद्दारैरपि धनैरपि ।
 दृष्टादृष्टफलार्थं हि भार्या पुत्रो धनं गृहं । सर्वमेतदिधातव्यं बुधानामेष निश्चयः । ६१५४
 एकतो वा कुलं कृत्स्नमात्मा वा कुलवर्द्धन । न समं सर्वमेवेति बुधानामेष निश्चयः ।
 स कुरुष्व मया कार्यं तारयात्मानमात्मना । अनुजानीहि मामार्य्य सुतौ मे परिपालय ।
 अबध्यां स्त्रियमित्याज्जर्द्धभ्रजा धर्मनिश्चये । धर्मज्ञान् राक्षसानाज्जर्द्ध हन्यात्स च मामपि ।
 निःसंशयं बधः पुंसां स्त्रीणां संशयितो बधः । अतो मामेव धर्मज्ञ प्रस्थापयितुमर्हसि ।
 भुक्तं प्रियाण्यवाप्तानि धर्मश्च चरितो महान् । तत्प्रसूतिः प्रिया प्राप्ता न मां तपस्यत्यजीवितं । ६१५५
 जातपुत्रा च वृद्धा च प्रियकामा च ते सदा । समोक्ष्येतदहं सर्वं व्यवसायं करोम्यतः ।
 उत्सृज्यापि हि मामार्य्य प्राप्स्यस्यन्त्यामपि स्त्रियं । ततः प्रतिष्ठितो धर्मो भविष्यति पुनस्तव ।
 न चाप्यधर्मः कल्याणवज्रपत्नीकता नृणां । स्त्रीणामधर्मः सुमहान्भर्तुः पूर्वस्य लङ्घने ।
 एतत्सर्वं समीक्ष्य त्वमात्मत्यागं च गर्हितं । आत्मानं तारयाद्याशु कुलं चैमां च दारकौ ।